

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

คำนำ

ครุภูมิปัญญาไทยหรือที่ยกย่องกันว่าปราชญ์ชาวบ้าน มีความหลากหลาย มากมาย ตามความถนัด และ ความสามารถของแต่ละคน ซึ่งมีองค์ความรู้ที่มีการหล่อหลอม ซึมซับ บ่มเพาะ คั้นคว้า ทดลองโดยใช้วิถีชีวิต ของตนเอง เป็นห้องทดลองขนาดใหญ่ เพื่อทดสอบ ความถูกต้องแล้วคิดสรรกลั่นกรองสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิต แก่แผ่นดิน ถวายทอดให้ ผู้อื่นได้สืบสานทั้ง ที่เป็นมรดกและทั้งที่เป็นสมบัติทางปัญญา หลักสูตรและการเรียนการสอน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับดังกล่าวได้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือที่เรียกว่า ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ (Learner Center) ซึ่งกิจกรรมการ เรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่ง การเรียนรู้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตามธรรมชาติและ เต็มศักยภาพ มีความรู้ สามารถนำ เอา ประสบการณ์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนรู้ลักษณะดังกล่าวนอกจากกิจกรรมที่ สนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ใฝ่เรียนใฝ่รู้แล้ว จำเป็นต้องมีการ จัดแหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ดังนั้นประสบการณ์ความคิดและวิถีการดำรงชีวิต ของครุภูมิ ปัญญาไทย แต่ละท่านล้วนเป็นทุนทรัพย์ทางปัญญาที่สำคัญของแผ่นดิน ซึ่งงาน สวัสดิการสังคม มีภารกิจด้านการส่งเสริม ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ขอแนะนำปราชญ์ชาวบ้านที่น่าสนใจและเรียนรู้วิถีชีวิต การปฏิบัติงานในตำบลหนองตะไก้ ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไก้ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดทำฐานข้อมูล ทะเบียน ปราชญ์ชาวบ้านไว้ เพื่อความ สะดวกในการเข้าถึงข้อมูล เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชู เกียรติและเป็นประโยชน์แก่ ผู้ที่สนใจจึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วน ตำบลหนองตะไก้ขึ้น โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อย

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ 2560 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น และของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิปัญญาไทยมี ความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงสร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์ หลักธรรมคำสอน ทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับ สังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไไ้ได้เล็งเห็น ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้ จัดทำการสำรวจฐานข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือ ประชาชนท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือประชาชนท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือประชาชนท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านหรือประชาชนท้องถิ่น ต่อไป

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้ง สติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระ และแนวทางดำเนินชีวิตใน วงกว้างภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้จำแนกไว้รวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และ เทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพา ตนเองใน สภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อ เชลลอกการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภค อย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทาง เศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิต และการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่นการรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่ม หัตถกรรม และอื่นๆ เป็นต้น
3. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและ รักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทาง ด้านสุขภาพและอนามัยได้

4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ การค้าการสะสม และบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและ โภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของ สมาชิกในชุมชน

6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน คุณภาพชีวิตของคน ให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

8. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงาน ด้านต่างๆ ทั้ง ขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มี ความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษา เรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มี ประสิทธิภาพ

9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษาทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

10. สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึง ความสามารถประยุกต์และ ปรับใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อ บุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็น ต้นประเพณี/ วัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลหนองตะไก้

**ประเพณี/วัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา**

ประเพณีวันสงกรานต์ เมื่อถึงเดือน 5 ตรงกับวันที่ 13 เมษายนของทุก ๆ ปีเราเรียกวันนี้ว่า " วันสงกรานต์ " ประเพณีไทยเดิมถือว่าวันนี้เป็นวันขึ้นปีใหม่ ธรรมเนียมไทยเราก็จะมีการเล่น รื่นเริง มีการรดน้ำดำหัว โดยเฉพาะหนุ่มๆ สาวๆ จะสนุกกันเต็มที่เล่นสาดน้ำกันโดยไม่ถือเนื้อถือตัวเลย ในชนบทหลายแห่ง มีการเล่น พื้นเมืองต่างๆ กัน อนึ่งวันนี้บางแห่งจะเริ่มจากวันที่ ๑๓ เมษายน และมีการเล่นสนุกสนานไปราว ๆ ๑ สัปดาห์ หรือกว่านั้น แต่ไม่เกิน 2 สัปดาห์ ระยะนี้จะมีการนำน้ำหอมเสื้อผ้าอาภรณ์ไปรดน้ำผู้ใหญ่ ญาติพี่น้องที่เคารพ นับถือ และทางศาสนาก็จัดให้มีการบายศรีพระสงฆ์สมภารเจ้าวัด สรงน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์เท่าที่มีตามวัด ต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียง

ประเพณีวันเข้าพรรษา "เข้าพรรษา" แปลว่า "พักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่าง ฤดูฝนพระพุทธเจ้าจึงทรงวางระเบียบการจำพรรษาให้ พระภิกษุอยู่ประจำที่ ตลอด 3 เดือน ในฤดูฝน คือเริ่ม ตั้งแต่ วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี เรียกว่า "ปฐิมพรรษา" ประเพณีวันออกพรรษา ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 เรียกว่าอย่างหนึ่งว่า "วันปวารณา" หรือ "วันมหาปวารณา" คือวันที่พระสงฆ์ทปวารณากรรม คือเปิดโอกาสให้ เพื่อนพระภิกษุกล่าวตักเตือนกันด้วยเมตตาจิตได้ เมื่อได้ เห็น ได้ฟังหรือสงสัย ในพฤติกรรมของกันและกัน

ประเพณีบุญมหากรฐิน กรฐินมีกำหนดระยะเวลาถวาย จะถวายตลอดไปเหมือนผ้าชนิดอื่นมิได้ ระยะเวลานั้นมีเพียง 1 เดือน คือตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ไปจนถึงวัน ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 (วันเพ็ญเดือน 12) ระยะเวลานี้เรียกว่า กรฐินกาล คือ ระยะเวลา ทอดกฐิน หรือ เทศกาลทอดกฐิน

ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการแพทย์ไทย : สวนสมุนไพรไทย

ประวัติส่วนตัว

นายประสงค์ สำราญเพชร อายุ 67 ปี
อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 115 หมู่ 7 หมอเม็ง
ตำบลหนองตะไก้ อำเภอนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากคุณปู่ คือ นายสังวาล สำราญเพชร
เป็นหมอพื้นบ้าน เมื่อเสียชีวิตลงไม่มีผู้ใดสืบทอด ด้วยตน
เป็นคนรักต้นไม้และสนใจสมุนไพร อยู่แล้วจึงมีความคิดอยากสืบทอด
ภูมิปัญญานี้ไว้ ซึ่งสมุนไพรเป็นสิ่งมีคุณค่าและสามารถนำมาประยุกต์
ใช้ให้ทันสมัยได้ จึงมุ่งมั่นศึกษาและค้นคว้าสมุนไพร
มาใช้เป็นยารักษาโรคต่างๆ

ความเชี่ยวชาญ

ในการนำสมุนไพรมาจัดทำเป็นยารักษาโรคได้ เช่น ทำลูกประคบสมุนไพร ทำยาหม่องสมุนไพร
และวิธีการใน การเก็บรักษาสมุนไพรเพื่อให้คงคุณภาพไว้ได้นาน ทำได้ดังนี้

1. ควรเก็บยาสมุนไพรไว้ในที่แห้งและเย็น สถานที่เก็บยาสมุนไพรนั้นจะต้องมีอากาศถ่ายเทสะดวก เพื่อขับไล่ ความอับชื้นที่อาจจะก่อให้เกิดเชื้อราในยาสมุนไพร
2. ยาสมุนไพรที่จะเก็บรักษานั้นจะต้องแห้งไม่เปียกชื้น เพราะจะเสี่ยงต่อการขึ้นราในยาสมุนไพร นั้นได้ หากมี ยาที่เสี่ยงต่อการขึ้นราได้ง่าย ควรจะนำยาสมุนไพรออกมาตากแดดอย่างสม่ำเสมอ
3. ในการเก็บรักษายาสมุนไพรควรแบ่งประเภทของยาต่างๆในการรักษาโรค เพื่อการหยิบใช้ที่สะดวกสบาย และไม่เกิดการหยิบใช้ผิด
4. ควรตรวจสอบความเรียบร้อยในการเก็บรักษายาสมุนไพรบ่อยๆ ว่ามีสัตว์หรือแมลงต่างๆเข้าไปทำความเสียหาย กับยาสมุนไพรที่เก็บไว้หรือไม่

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนและกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ

ด้านการแพทย์ไทย

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการแพทย์ไทย : การนวดแผนไทย

ประวัติส่วนตัว

นางวิรัช จุลทัศน์ เกิดเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2513
อายุ 53 ปี อยู่บ้านเลขที่ 400 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา
สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความเชี่ยวชาญ

การนวดแผนไทยสามารถกระตุ้นการไหลเวียนของ
ระบบเลือดลมในร่างกายได้จากการยืดส่วนต่าง ๆ ซึ่งเมื่อร่างกาย
มีการชำระล้างพิษและออกซิเจนที่มากขึ้นก็จะช่วยส่งเสริมการทำงาน
ของระบบประสาท การแก้ไข้ปัญหา เช่น อาการกระดูกทับเส้น การนวดจับเส้น การนวดประคบสมุนไพรและอื่น ๆ
อีกมากมาย

ผลงาน

ได้รับการยกย่องเป็นปราชญ์ของชุมชน หมู่ที่ 2 ตำบลหนองตะไก้ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัด
นครราชสีมา

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานต่างๆ

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการแพทย์ไทย : หมอเป่า

ประวัติส่วนตัว

นายเชิด บุญรักดี เกิดเมื่อวันที่ - - พ.ศ. 2485 อายุ 72 ปี
อาศัยทำนา อยู่บ้านเลขที่ 370 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา
สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความเชี่ยวชาญ

มีความรู้ประสบการณ์และความชำนาญ เรื่องหมอเป่า
เช่น เป่าสูด เป่าไฟลามทุ่ง เป่าซาง ฯลฯ รวมทั้งยังมีความรู้ประสบการณ์
และความชำนาญด้านหมอสมุนไพรสำหรับยังรักษาโรคให้กับชาวบ้าน ในชุมชน

ผลงาน

ได้รับการคัดเลือกให้เป็นปราชญ์ชาวบ้าน หมู่ที่ 2 เรื่องหมอเป่า, หมอสมุนไพร เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม
และศิลปะการดำรงชีพให้ลูกหลานได้รู้จักบุคคลที่มีคุณค่าต่อหมู่บ้านและเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลต่อไป

ลักษณะการถ่ายทอด

มีการฝึกหัดให้กับลูกหลานและบุคคลที่สนใจที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับหมอเป่า, หมอสมุนไพร

ด้านเกษตรกรรม

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านเกษตรกรรม : การทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

ประวัติส่วนตัว

นายอภิวัฒน์ ขาวนอก เกิดเมื่อ - พ.ศ. 2504 อายุ 63 ปี
อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 94 หมู่ 12 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

ความเชี่ยวชาญ

ในด้านการทำ "ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ" หมายถึง สารธรรมชาติ
ที่ได้จาก กระบวนการหมักบ่ม วัตถุดิบจากธรรมชาติต่าง
(ทั้งพืช และสัตว์จนสลายตัว สมบูรณ์เป็นฮิวมัส วิตามิน ฮอร์โมน
และ สารธรรมชาติต่างๆ(ดินป่า) ซึ่งเป็น ทั้งอาหารของดิน สิ่งมีชีวิตในดิน)
ตัวเร่งการทำงาน (catalize) ของสิ่งมีชีวิต เล็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในดิน
และอาศัยอยู่ปลายรากของพืช (แบคทีเรีย แอคติโน มัยซิส และเชื้อรา ฯลฯ) ที่สามารถสร้างธาตุอาหารกว่า ๙๓
ชนิดให้แก่พืช ภายใต้หลักการกลไกธรรมชาติ ที่ว่า "เลี้ยงดิน เพื่อให้ ดินเลี้ยงพืช" (Feed the soil and let the
soil feed the plant) การให้ความสำคัญของดินด้วย การเคารพบูชาดินเสมือน "แม่" ภูมิปัญญาดั้งเดิมในการดูแล
รักษาดิน ที่เรียกว่า "พระแม่ธรณี" สังคมไทยได้พัฒนาการผลิตอาหารให้แก่ดินหรือปัจจุบันเรียกว่า ปุ๋ย ไว่หลาย
รูปแบบด้วยเทคโนโลยีที่ลึกซึ้งแน่นกับธรรมชาติ และสามารถ เป็นวิทยากรให้ความรู้กับผู้สนใจได้

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานต่างๆ

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านเกษตรกรรม : การปลูกผักปลอดสารพิษ

ประวัติส่วนตัว

นางสายหยุด เดชา เกิดเมื่อ - พ.ศ. 2501 อายุ 66 ปี
อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 21 หมู่ 12 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

นางสายหยุดปลูกผักให้ปลอดสารพิษเป็นการนำเอาปราชญ์ชาวบ้านต่าง ๆ มาใช้ผสมผสานกันอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านพันธุ์ผัก ความอุดมสมบูรณ์ของดิน การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว การดูแลรักษาคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยว การควบคุมคุณภาพ เพื่อนำออกจำหน่ายที่ตลาดและร้านค้าต่างๆ

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานต่างๆ

ด้านภาษาและวรรณกรรม

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านวัฒนธรรมและประเพณี : ด้านภาษาเพลงโคราช
ประวัติส่วนตัว

นางกุลลาภ กลิงกระโทก เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2476 อายุ 91 ปี
บ้านเลขที่ 195 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

เป็นผู้มีความสามารถในการร้องเพลงโคราช เป็นการร้องเพลงโต้ตอบที่พัฒนาไป
เป็นการแสดงพื้นบ้าน ซึ่งได้มีการร้องเพลงโคราชเป็นเวลายาวนาน มีเอกลักษณ์ อยู่ที่ว่า ร้องรำเป็นภาษาโคราช
หมอลำเพลงหญิงรุ่นเก่าได้มี โอกาส เล่นเพลงโคราชในงานเทศกาลทางวัฒนธรรมและประเพณี จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ
อย่างหนึ่งของชุมชนของเรา

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านวัฒนธรรมและประเพณี : ภาษาและวัฒนธรรม
ด้านพิธีกรรมต่าง ๆ “พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ”

นายสิรภพ ดอนกระโทก เกิดเมื่อปี 28 เมษายน พ.ศ. 2508
บ้านเลขที่ 48 หมู่ที่ 7 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

ความชำนาญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น : ด้านพิธีกรรมต่าง ๆ “พิธีกรรมทางศาสนาพุทธ”

ลักษณะภูมิปัญญา : เป็นผู้นำทางการทำพิธีกรรมทางศาสนาพุทธ เช่น งานศพ งานแต่งงาน งานทำบุญ
งานบวชในโอกาสต่าง ๆ

A yellow scroll graphic with a black outline, featuring a small circular detail at the top right corner. The text is centered on the scroll.

ด้านศิลปกรรม

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านศิลปกรรม : การหล่อปั้นพระพุทธรูป

ประวัติส่วนตัว

นายวิชัย ช่วยพันธ์ เกิดเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2511
อายุ 55 ปี อยู่บ้านเลขที่ 288 หมู่ที่ 7 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยเพาะช่าง
มีความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปกรรมปั้นพระพุทธรูป ปั้นคนเหมือน

ความเชี่ยวชาญ

เป็นผู้มีความชำนาญการปั้นหล่อพระพุทธรูปแบบไทยประเพณี ปั้นคนเหมือนซึ่งเป็นงานช่างแขนงหนึ่งในงานช่างสิบหมู่ของไทย จัดอยู่ในกลุ่มงานช่างหล่อซึ่งต้องเกี่ยวเนื่องกับงานปั้น เนื่องจากเมื่อจะทำรูปโลหะหล่อก็ต้องจัดการปั้นหุ่นรูปขึ้นแล้วจึงเปลี่ยนสภาพรูปหุ่นนั้นเป็นรูปโลหะหล่อ กระบวนการแต่ละขั้นตอนจึงมีความสัมพันธ์กัน การปั้นหล่อพระพุทธรูปแบบประเพณี

ผลงาน

ได้รับการยกย่องเป็นปราชญ์ของชุมชน หมู่ที่ 7 ตำบลหนองตะไก้ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานต่างๆ

A yellow rectangular graphic with rounded corners and a subtle drop shadow, designed to look like a traditional Thai scroll. It has a small circular detail at the top right corner, suggesting a binding or a decorative element.

ด้านหัตถกรรม

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านหัตถกรรม : การจักสาน

ประวัติส่วนตัว

นายชม บุญชุมแสง เกิดเมื่อวันที่ - - พ.ศ. 2487

อายุ 84 ปีอยู่บ้านเลขที่ 67/1 หมู่ที่ 1 ตำบลหนองตะไก้

อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความเป็นมา

มีอาชีพ ทำไร่ ทำนา มีบุตร 2 คน ใช้ชีวิตครอบครัวแบบเรียบง่าย

เมื่อเสร็จจากการ ทำไร่ทำนามีความคิดที่จะทำอาชีพเสริมรายได้

และพื้นที่อยู่อาศัย จึงคิดทำการจักสานเช่น สานไซ, สาน ลอบ, สานตะข้อง

และปัจจุบันทางราชการชุดคลองจึงทำให้ไม่มีไม้ไผ่ไว้ จักสาน

จึงต้องหาซื้อจากถิ่นอื่นเพื่อทำการจักสานให้ทันต่อความต้องการของตลาด

ความเชี่ยวชาญ จากพื้นความรู้ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ และต้องการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวอีกทาง จึงใช้วัตถุดิบที่มีใน หมู่บ้านนำมาจักสานลอบ, สานไซ, สานตะข้อง การจักสานมีความเรียบง่ายสวยงามจึงทำให้สินค้าที่ผลิตได้ ออกไม่ทันตาม ความต้องการของตลาด ผลงาน ทางหมู่บ้านให้ท่านเป็นปราชญ์ประจำหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลหนองตะไก้

อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ด้านการ จักสาน เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม การดำรงชีพให้ลูกหลานได้รู้จักบุคคลที่มีคุณค่าต่อหมู่บ้านและเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลต่อไป ลักษณะการถ่ายทอด มีการฝึกหัดให้กับเยาวชนในหมู่บ้านและบุคคลที่ต้องการเรียนรู้ขั้นตอนการจักสานให้คำแนะนำปรึกษาทุก ขั้นตอนการจักสาน

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านหัตถกรรม : ไม้กวาดก้านมะพร้าว
ประวัติส่วนตัว

นายทิพย์ สุทธิศิลป์ เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2499 อายุ 78 ปี
บ้านเลขที่ 150 หมู่ที่ 7 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

ความเชี่ยวชาญ

ตาทิพย์ มีความสามารถในการทำไม้กวาดทางมะพร้าว
ซึ่งเริ่มแรกได้ทำไม้กวาดใช้เองโดยหาวัสดุดิบที่มีอยู่ในบ้านจน
และต่อมามีคนมาขอซื้อไม้กวาดขายไปใช้ จึงทำให้ตาทิพย์
สามารถทำไม้กวาดเป็นอาชีพเสริมหารายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนและกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม : การทอเสื่อ

ประวัติส่วนตัว

นางสำรวม นิเวชกุล เกิดเมื่อปี 4 ก.ค. พ.ศ.2507 อายุ 58 ปี
บ้านเลขที่ 293 หมู่ที่ 11 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

นางสำรวม มีความสามารถนำต้นกกซึ่งเป็นพืชธรรมชาติที่ขึ้นอยู่ทั่วทุกภูมิภาค และภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่นำต้นกกมาแปรรูปก็มีลักษณะคล้ายกัน การทอเสื่อที่สวยงามนั้นต้องใช้ความประณีตและความอดทนสูงเพราะการทอเสื่อต้องใช้ระยะเวลาในการทอมาก และอีกอย่างหนึ่งก็คือการใช้สีในการสไลด์ลายให้เกิดสีสันสวยงามตามใจผู้ทำ นางสำรวมทอเสื่อไว้สำหรับการทำบุญถวายพระในเทศกาลต่างๆและจำหน่ายสำหรับชาวบ้านที่สนใจซึ่งเป็นอาชีพเสริมหารายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนและกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านหัตถกรรม : อุตสาหกรรมการปั้นโอ่ง
ประวัติส่วนตัว

นางมะลิ ร่มรุขร์ เกิดเมื่อปี - พ.ศ.2501 อายุ 66 ปี
บ้านเลขที่ 195 หมู่ที่ 7 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

การปั้นโอ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการเรียนรู้และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนหนองตะไก้อย่างแท้จริง ในการสืบสานศิลปะวัฒนธรรม การปั้นโอ่ง ในรูปแบบดั้งเดิมตั้งแต่อดีต สู่ปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่นให้ชนรุ่นหลังได้สืบสานและปลูกจิตสำนึก การอนุรักษ์และดำรงภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียน

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านหัตถกรรม : การทำเหล็กดัด

ประวัติส่วนตัว

นายศุภงคาร สามขุนทด เกิดเมื่อปี 3 ส.ค. พ.ศ.2538 อายุ 29 ปี
บ้านเลขที่ 115 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

การทำเหล็กดัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการเรียนรู้และถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเพื่อสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนหนองตะไก้อย่างแท้จริงในการสืบสาน การทำเหล็กดัดซึ่งมีการปรับเปลี่ยนแบบการทำลวดลายให้ทันสมัยมากขึ้น

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียน

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อื่นๆ (ด้านอาหาร) : การทำกล้วยฉาบ

ประวัติส่วนตัว

นางสุธิดา ศรีสม เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2520 อายุ 46 ปี

บ้านเลขที่ 76 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองตะไก้

อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

นางสุธิดา สุขสม เริ่มทำกล้วยฉาบมาตั้งแต่ พ.ศ. 2550

เป็นระยะเวลา 13 ปี จนส่งลูกเรียนจนจบทุกคน

กล้วยฉาบของนางสุธิดา ศรีสม มีหลายรส เช่น รสหวาน รสपाปิก้า

รสเค็มนอกจากจะทำกล้วยฉาบแล้วยัง นำวัสดุดิบที่มีในหมู่บ้าน

เช่นมันเทศขนุนมาแปรรูปอีกด้วย ด้านการตลาด ส่งขายตามหมู่บ้าน

ใกล้เคียง และยังมีลูกค้าจากที่อื่นรับไปขายอีกทาง

สนใจกล้วยฉาบติดต่อสอบถามได้ที่ นางสุธิดา ศรีสม เบอร์โทร 090 439 4741

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น อื่นๆ (ด้านอาหาร) : การทำขนมจีน

ประวัติส่วนตัว

นางจำลอง ชะลอกกลาง เกิดเมื่อปี 4 ก.ค. พ.ศ.2504 อายุ 63 ปี
บ้านเลขที่ 413 หมู่ที่ 2 ตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

นางจำลอง มีความสามารถในการทำขนมจีน ซึ่งได้เรียนรู้การทำขนมจีนจากคุณแม่
เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่นเริ่มแรกได้ทำขนมจีนขายตามงานต่างๆ แต่ในปัจจุบันนางจำลองได้ทำ
ขนมจีน ส่งแม่ค้าในตลาดและตามงานต่างๆเช่นงานบวช งานแต่ง งานขึ้น
บ้านใหม่ เป็นอาชีพเสริมหารายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

ลักษณะการถ่ายทอด

ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจมาเรียนที่บ้าน เป็นวิทยากรให้กับโรงเรียนและกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ

ทะเบียนแหล่งเรียนรู้
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไก้
อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา

1.ด้านเกษตรกรรม

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	แหล่งเรียนรู้
1	การปลูกผักปลอดสารพิษ	หมู่ 12	การปลูกผักปลอดสารพิษ
2	บ้านสวนทรัพย์อนันต์	หมู่ 2	การปลูกผักปลอดสารพิษ
3	นายอภิวัฒน์ ขาวนอก	หมู่ 12	หมอดิน

2. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	แหล่งเรียนรู้
1	การจักสาน	หมู่ 1	-ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2	การทอเสื่อ	หมู่ 11	-ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3	การปั้นโอ่ง	195 หมู่ 7	-ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4	การทำไม้กวาดจากก้านมะพร้าว	หมู่ 7	-ภูมิปัญญาท้องถิ่น
5	ช่างไม้	หมู่ 8	-ภูมิปัญญาท้องถิ่น
6	ช่างเหล็กดัด	หมู่ 2	ทำเหล็กดัด

3. ด้านการแพทย์ไทย

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	แหล่งเรียนรู้
1	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	หมู่ 2	หน้าที่ของหมอ พยาบาล
2	นวดแผนไทย	หมู่ 2	การนวดแผนไทย
3	หมอเป่า	หมู่ 2	เป่างูสวัด เป่าไฟลามทุ่ง

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	แหล่งเรียนรู้
1	สวนสมุนไพรไทย	หมู่ 7	สมุนไพรพื้นบ้าน

5. ด้านศิลปกรรม

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	แหล่งเรียนรู้
1	การปั้นหล่อพระพุทธรูป	หมู่ 7	ศิลปกรรม

6. ด้านภาษาและวรรณกรรม

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	แหล่งเรียนรู้
1	พิธีกรรมทางศาสนาและประเพณีต่างๆ	หมู่ 7	ภาษาและวรรณกรรม
2	ขับร้องเพลงโคราช	หมู่ 2	ภาษาและวรรณกรรม

ด้านสถานที่ในชุมชนที่ถ่ายทอดการเรียนรู้

ลำดับที่	ชื่อ	ที่อยู่	แหล่งเรียนรู้
1	โรงเรียนบ้านหนองตะไกร	หมู่ 4	บุคคลที่เด็กควรรู้จัก
2	โรงเรียนหนองบุญมากพิทยาคม	หมู่ 2	บุคคลที่เด็กควรรู้จัก
3	จุดบริการประชาชน (ป้อมตำรวจ)	หมู่ 2	หน้าที่และของตำรวจ
4	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไกร	57 หมู่ 12	บุคคลที่เด็กควรรู้จัก
5	วัดบ้านหนองตะไกร	หมู่ 12	สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสำคัญต่างๆ
6	วัดใหม่ศรีสุข	หมู่ 6	สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสำคัญต่างๆ
7	วัดสระควารี่	หมู่ 9	สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสำคัญต่างๆ
8	วัดยอกขาม	หมู่ 5	สืบสานวัฒนธรรมประเพณีวันสำคัญต่างๆ
9	ห้องสมุดโรงเรียนกศน.	หมู่ 2	ห้องสมุดโรงเรียนกศน.

บัญชีรายชื่อปราชญ์ชาวบ้านและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
 แบบทำยประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะไกร
 เรื่อง ยกย่องเชิดชูเกียรติปราชญ์ชาวบ้านและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ตามกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปีการศึกษา 2567

ที่	ชื่อ-สกุล	อายุ	บ้านเลขที่	หมู่ที่	เป็นผู้รู้และปราชญ์ชาวบ้าน และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่อง
1	นายทิพย์ สุทธิศิลป์	78	150	7	การทำไม้กวาดจากก้านมะพร้าว
2	นายชม บุญชุมแสง	84	67/1	1	เครื่องจักสาน
3	นางสุทธิดา ศรีสม	46	76	6	แปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยฉาบ
4	นางสำรวม นิเวชกุล	58	293	11	การทอเสื่อ
5	นายประสงค์ สำราญเพชร	67	115	7	พืชสมุนไพร
6	นายอภิวัฒน์ ขาวนอก	63	94	12	หมอดิน
7	นางวิรัช จุลทัศน์	52	400	2	นวดแผนไทย
8	นางกุหลาบ กลิ่งกระโทก	89	21	2	ขับร้องเพลงโคราช
9	นายวิชัย ช่วยพันธ์	55	288	7	หล่อพระ ปั้นพระพุทธรูป
10	นายสิรภพ ดอนกระโทก	59	48	7	ด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น
11	นางมะลิ รมรุกข์	66	195	7	การปั้นโอ่ง
12	นางจำลอง ชลากลาง	63	413	2	การทำขนมจีน